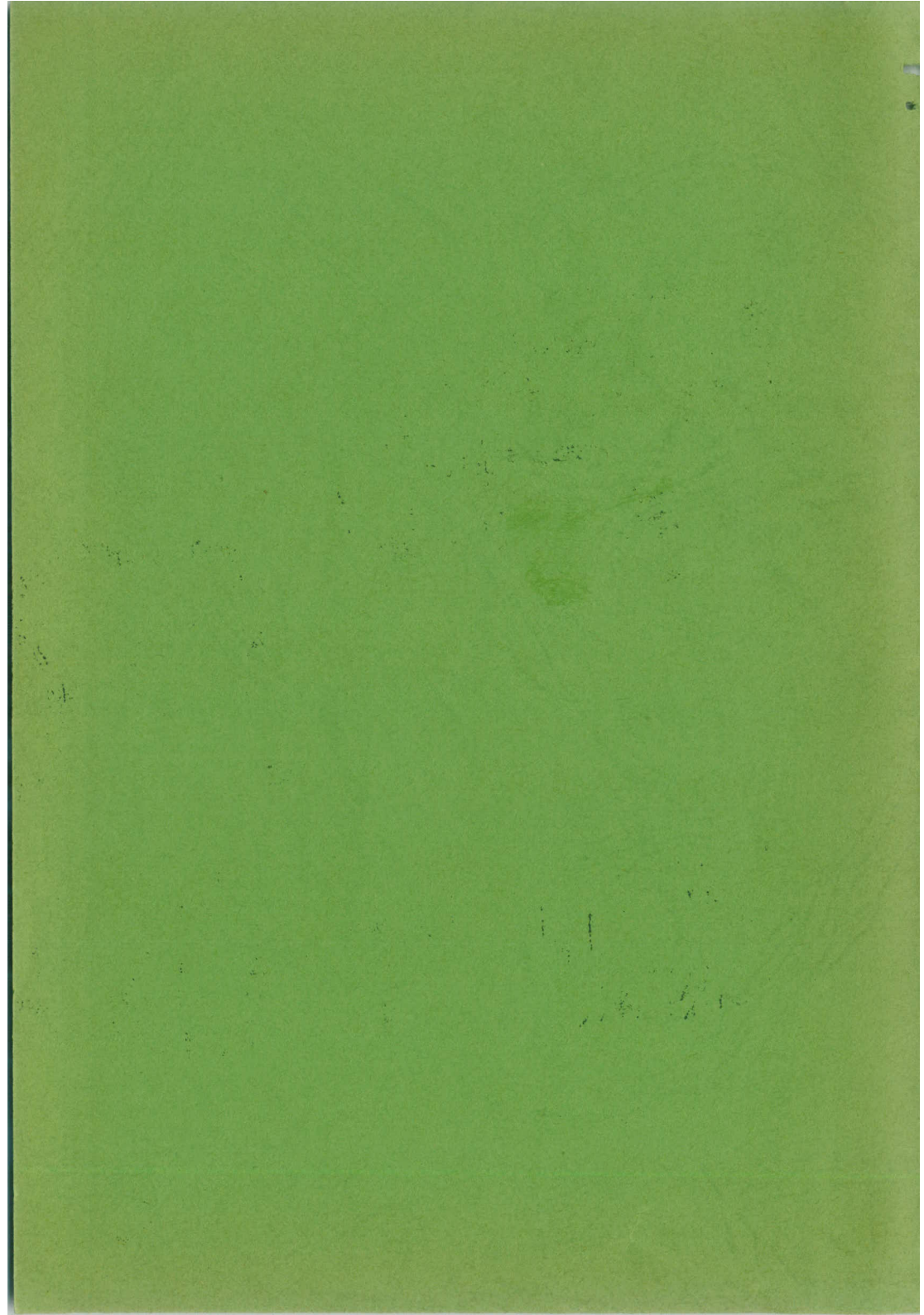

DE TANK

ORGAAN van de TWENOT
postbus 357
8000 AJ Zwolle

16.

(februari 1979)

DE TANK.16. (december 1979)

Orgaan van de

TWEEDE NEDERLANDSE ORGANISATIE van TANKHOBBYISTEN.

postbus 357
8000 AJ Zwolle
tel.:

jaarabbonnement: f10,- (6 nummers)

betalingen: gironummer t.n.v.
L.J.van der Velden te Zwolle.

INHOUDSOPGAVE.

BIJEENKOMSTEN.....	2
OUDE NUMMERS.....	2
FOTOSERVICE.....	2
LEDENLIJST.....	3
FINANCIEEL VERSLAG.....	3
ZWEEDS OORLOGSSPEELGOED... 3	3
'TECHNIEK IN VRIJE TIJD'.. 4	4
MODERNE TANKONTWIKKELING.. 6	6
BOEKBESPREKING.....	13
VRAAG EN AANBOD.....	16

Afbeelding frontpagina: Leopard 1A1 mZ.

BIJEEENKOMSTEN.

De eerstvolgende Grote Bijeenkomst zal zaterdag 28 april a.s. plaatsvinden in Rotterdam. Een routebeschrijving zal te vinden zijn in de "TANK" 17.

Deze bijeenkomst willen bij binden aan een bepaald thema en wel de Leopard-tank, zijn verschillende types en afleidingen.

Een dia-serie over deze tank kunt u eveneens verwachten.

De eerstvolgende Kleine Bijeenkomst is in het hoge noorden, in Wartena, Friesland. Daarover later meer.

OUDE NUMMERS.

Op dit moment is het mij niet meer mogelijk de uitverkochte oude nummers als fotocopy voor de prijs van f4,- aan te bieden. Een hogere prijs lijkt mij niet meer acceptabel. Daarom: de gefotocopieerde nummers, die nu nog voorradig zijn, zijn absoluut de laatste!

Overzicht oude nummers:

1 t/m 4 als fotocopy	f4,- per stuk
5 t/m 15, normaal	f3,- ,, ,,
Index '76 als fotocopy	f1,50 ,, ,,
Index '77 normaal	gratis

FOTOSERVICE.

Om geen twijfel te laten bestaan: u kunt bij ons (adres zie blz.1) foto's bestellen, maar: alleen van tanks!!. De service houdt verder in, dat u de Foto's binnen een maand na bestelling thuis heeft.

LEDENLIJST.

Adreswijzigingen:

-C.H.Groenewegen is verhuisd naar

-Marc v.d.Velde heeft als nieuw huisnummer:

Als nieuw lid kunnen wij verwelkomen:

C.Rebergen

FINANCIEEL VERSLAG.

Het te goed over 1978 is f327,54, terwijl voor 1979 dit begroot is op f420,-.

Nog steeds dragen het groeiend aantal leden, de opbrengsten van de verlotingen en de verkoop van oude nummers bij tot deze positieve resultaten!

ZWEDEN en OORLOGSSPEELGOED.

Wellicht heeft u via de media vernomen, "dat de verkoop van oorlogsspeelgoed in Zweden met ingang van dit jaar is verboden!

Hieronder vallen o.a. soldaatjes, geweertjes, etc. Omdat wat in Zweden gebeurt ook in Nederland kan gebeuren, is het een troost te weten dat niet onder dit verbod vallen de militaire voertuigen, schepen en vliegtuigen in de modelbouw.

MANIFESTATIE "TECHNIEK in VRIJE TIJD."

In de laatste "TANK" schreven wij reeds, dat de TWENOT waarschijnlijk aan bovenstaande manifestatie deel zou nemen.

Dit wordt nu een feit!

Van donderdag 15 tot en met zondag 18 februari a.s. kunt u daarvoor terecht in de Jaarbeurs te Utrecht, iedere dag van 10.00 tot 18.00 uur.

Van de 25.000 m² hebben wij 30m² toegewezen gekregen, en onze plaats is ongeveer in het midden van de enorme ruimte.

Ingesloten vindt u een reductiebon die de toegangsprijs van f6,- wat verlaagt.

Het is de tweede keer dat de Manifestatie "Techniek in vrije tijd" plaats vindt. De eerste maal kwam een aantal van 80.000 mensen opdagen, en het is aannemelijk dat dat er nu nog meer zullen worden.

- - - - -

Modelbouw en bouw en restauratie op ware grootte

- zweef en motorvliegtuigen, helicopters
- schepen
- treinen, trams, scenery
- stoommachines, stoomlocomotieven, stoomwalsen
- auto's en motoren
- bouwpakketten en tekeningen

Elektronica

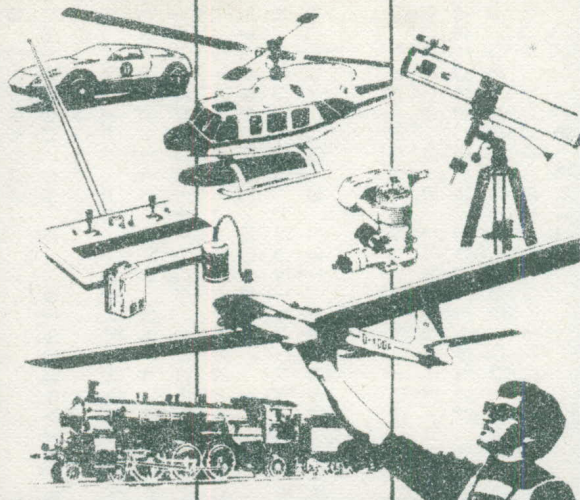
- P.C. apparatuur en onderdelen
- zend- en ontvangapparatuur voor radio en t.v.-amateurs

Sterrenkunde

- kijkers
- spiegels slijpen

Film en Foto

Materialen en gereedschappen

TECHNIET

in vrije tijd

U manifestatie van modelbouw
en andere technische hobby's
jaarbeurs utrecht 15 t.m. 18 februari 1979

en verder:

- 28 landelijke verenigingen en organisaties nemen deel en geven demonstraties
- filmprogramma
- 25.000 m² 'plezier in techniek'

Dagelijks geopend van
10 - 18 uur

Toegangsprijs / 6,- p.p.
Voordelige Trein-Toegangsbiljetten aan vele stations verkrijgbaar

MODERNE TANKONTWIKKELING.

-Zwitserland zoekt niet alleen een vervanger voor de oude Centurions, doch kijkt verder naar een nieuwe tank voor de 90-er jaren, die tevens de wat recentere Pz61 en Pz68 moet vervangen. In totaal zijn 20 ontwerpstudies gemaakt, waarvan er een jaar geleden slechts 6 overbleven. Eén van deze schijnt favoriet te zijn: de "Lamborghini". De (voorlopige) naam dankt hij aan zijn lage, sportieve uiterlijk, dat doet denken aan de bekende Italiaanse sportwagens.

Enkele gegevens:

:6 loopwielen en 3 geleidewielen

:de motor voorin!

:een op de T54/55 gelijkende toren, die op de achterste helft van de romp is geplaatst

:een zich automatisch ladend 105mm kanon lijkt waarschijnlijk, doch een groter kanon kan eventueel later ingebouwd worden.

:het gewicht is aanzienlijk: tussen de 40 en 50 ton

:het aantal pk's zal liggen tussen de 20 en 30

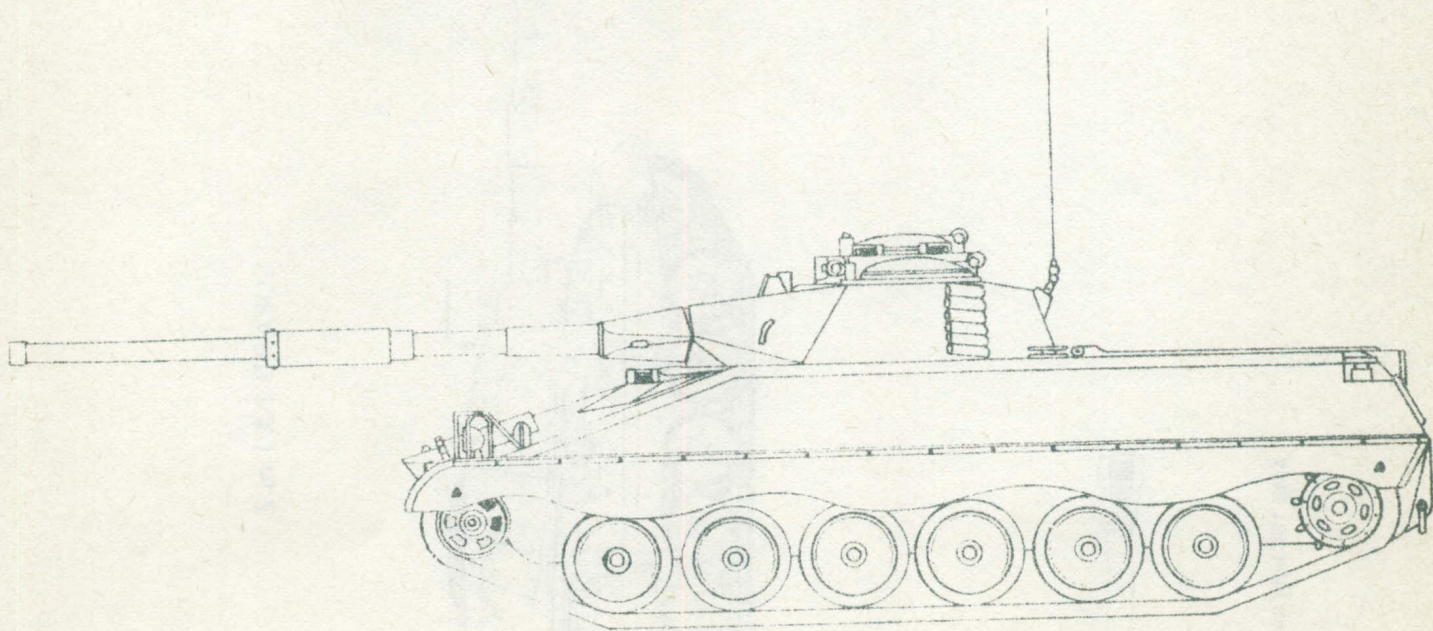
-Zweden zit met een probleem: de S-tank wordt in zijn functie als tank niet meer voldoende geacht: de idee dat een tank eerst moet stoppen en zich daarna als geheel nog op het doel moet richten is reeds lang uit de tijd. Als anti-tank wapen is de "S" te duur.

Nu hebben de Zweden de IKV91 als "selfpropelled" gun; het lijkt gunstiger deze IKV91 een meer actieve (lees:aanvallende) rol te geven. Zijn aantal zou dan flink opgeschroefd moeten worden.

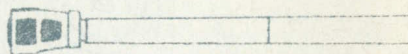
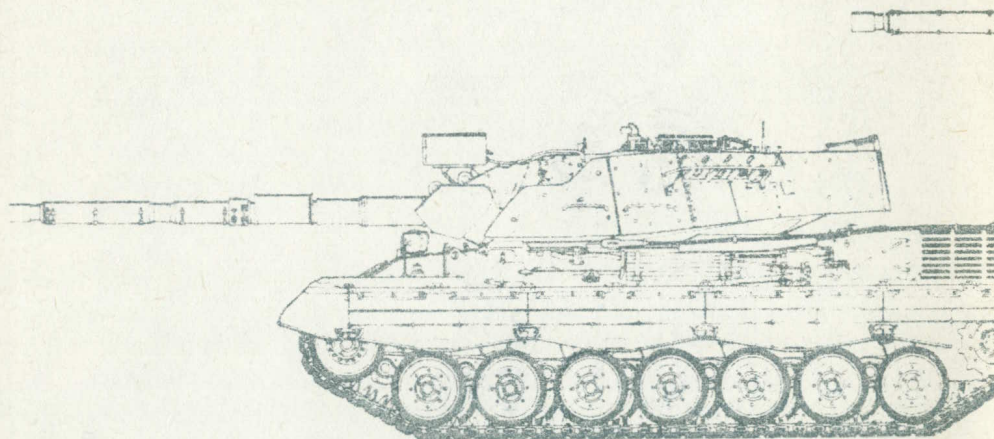
-Naast de TAM-Mardertank gaat Argentinië ook de oorspronkelijke Duitse Marder in licentie bouwen. De wat eenvoudiger toren is voorzien van een 20mm mg en bovenop de toren, op een ring, zit nog een 7.62 mm mg.

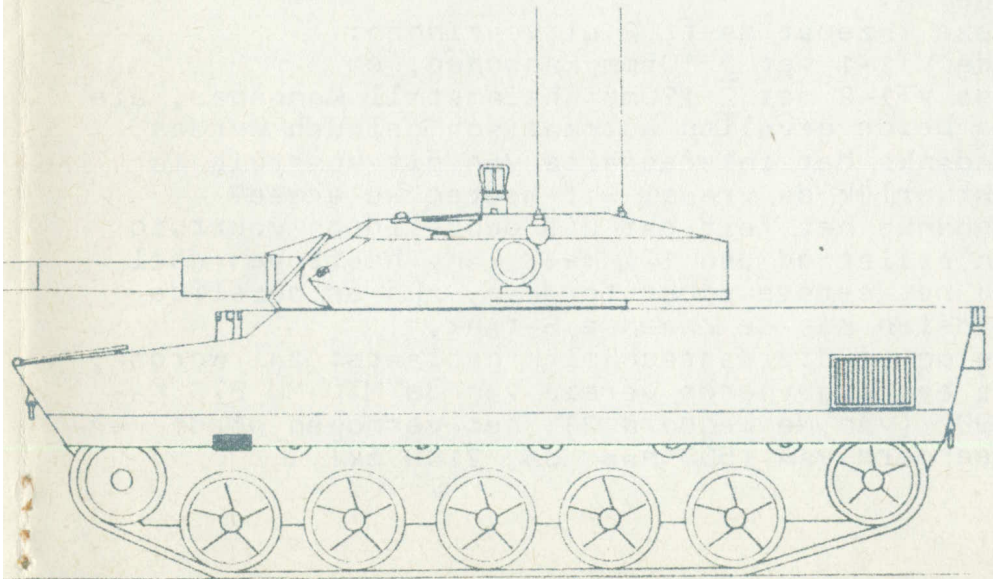
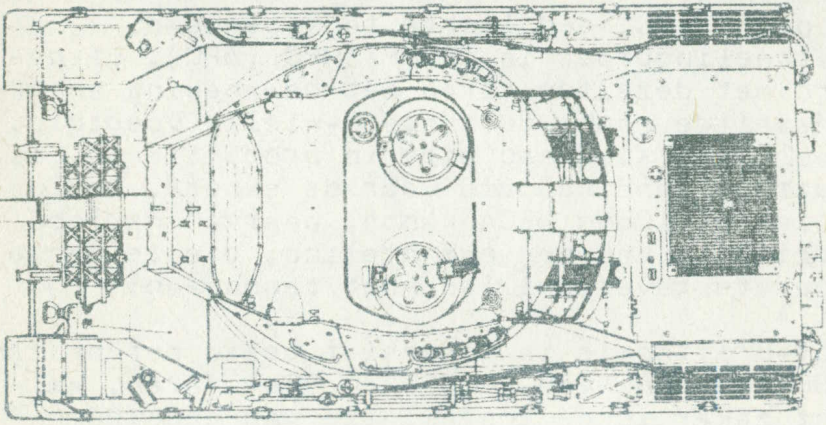
Ikv 91 light tank.

LEOPARD 1 A1 m.Z.

AMX 10C light tank.

-Niet alleen met de Marder kun je alle kanten uit, ook de Fransen hebben een dergelijk voertuig: de AMX10.

De vervanger van de AMX13 zal waarschijnlijk worden de AMX10C, een lichte tank genoemd.

Zijn tweelingbroer is de AMX10RC (APC), uitgevoerd met dezelfde toren met bewapening en bijna dezelfde romp, doch als 6-wielig voertuig. Hoewel de AMX10C nog niet in produktie is, is hij uitsluitend bedoeld voor de export. Zijn wapen is het 105mm MECA kanon, waarvan de loop voorzien is van een ommanteling, die te grote temperatuursverschillen moet tegengaan.

-Groot-Brittannië is intensief bezig met de zgn. MBT80, de tank van de 80- en 90er jaren. Welhaast zeker is de installatie van een 120mm kanon, de vraag is echter: moet dit een met een gladde loop worden, zoals de Leopard 2, of het Chieftain-kanon met de getrokken loop.

De in de Shir Iran uitgeteste Chobham bepantsering zal gebruikt worden.

-Een rijdende bunker, anders is het nieuwe Duitse voertuig met verkorte Leopard-romp niet te noemen.

Deze kazemat heeft 2 uitvoeringen:

-de VT1-1 met 2 105mm kanonnen, en

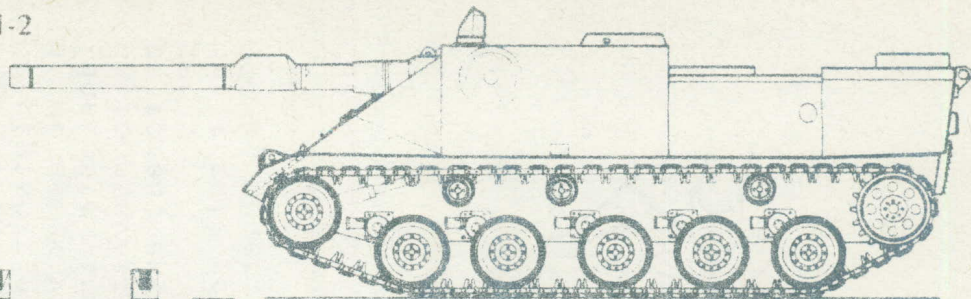
-de VT1-2 met 2 120mm Rheinmetall kanonnen, die in beide gevallen automatisch geladen worden.

Ondanks het interessante van dit voertuig is natuurlijk de vraag: wat moeten we ermee?

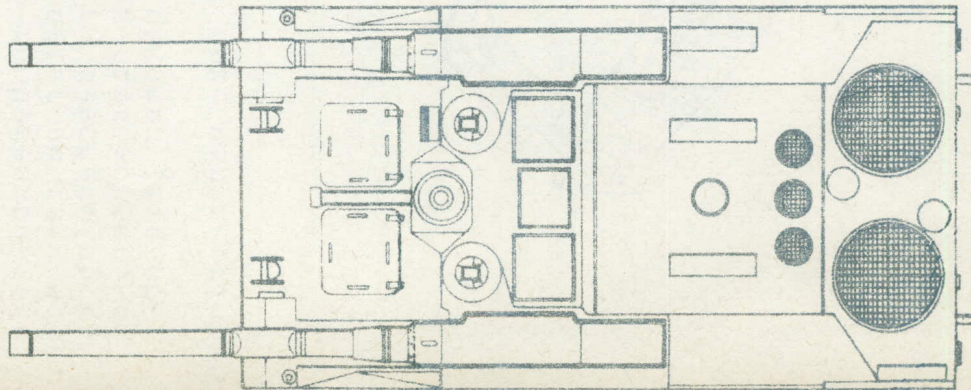
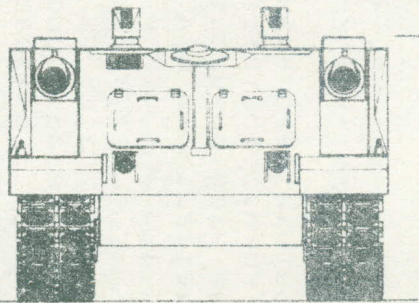
Ondanks het feit dat dit dubbelloops voertuig in stilstand een 10% meer kans heeft een doel bij het eerste schot teraken, zijn er dezelfde nadelen als de Zweedse S-tank.

De motor die waarschijnlijk geplaatst zal worden, is een opgevoerde versie van de MTU MB 873 Ka-500, (van de Leopard 2); het vermogen wordt vermeerderd van 1500 naar ca, 2100 pk!

VT1-2

ELC DESIGN 48

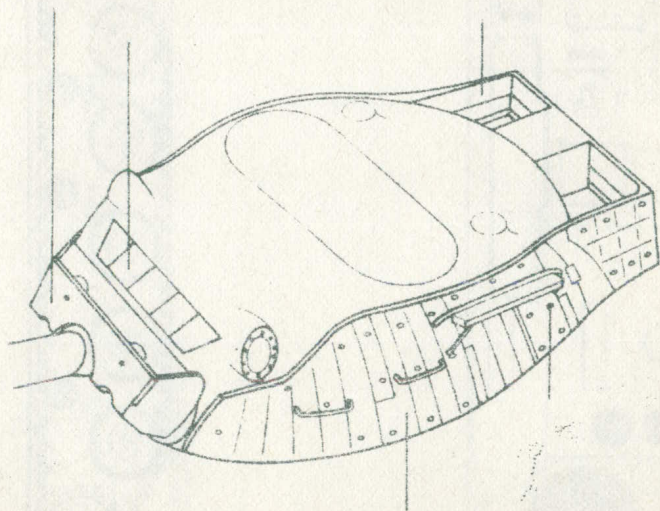
12.

-Om de Leopard 1 zo goed mogelijk up to date te houden, werd ze aangepast door vele kleine en grotere wijzigingen, zoals o.a. nieuwe type rupsbanden, een gestabiliseerd kanon en een schild ter hoogte van de geleidewielen.

Dit type werd Leopard 1A1 genoemd. Om de toren betere bescherming te geven werden later pantserplaten rondom bevestigd. Deze versie is de Leopard 1A1 mZ (mit Zusatzpanzerung), of officieel Leopard 1A1A1.

De platen zijn aangebracht op rubberen buffers om de schok van een treffer beter op te vangen. Tenslotte vinden we deze extra bescherming bij de loopbevestiging; tevens is hier achter, op de toren, extra bescherming gekomen (zie onder).

Het totale gewicht werd door deze veranderingen 900 kg hoger.

BOEKBESPREKING.

| PANTSERVOERTUIGEN WO II door Gijs Brandsma, |
 | Grote Alk nr.691; uitgeverij De Alk-Alkmaar. |

Reeds in de "TANK" 12 stond een korte beschrijving van het toen pas uitgekomen bovenstaande boekje.

Rob Evers uit IJsselstein is er eens helemaal 'ingedoken', omdat hij benieuwd was hoe Gijs Brandsma als nieuwe 'tank-boeken-schrijver' na Fred Vos bij De Alk het zou doen.

Puntsgewijs zijn hieronder zijn bevindingen te lezen.

1. De omslagfoto van de Tiger I is afgedrukt in spiegelbeeld.
2. Op blz. 22 staat onder de afbeelding van de 8-Rad Sd.Kfz. 232 de term Spähwagen F4 'Funkwagen', een totaal onbekende benaming.
3. Op blz. 54 staat dat de Maus en de E100 nooit verder dan de tekentafel zijn gekomen, hoewel verder blijkt, dat er inderdaad 2 prototypes van de Maus klaar zijn gekomen; over de E100, die aan het eind van de oorlog bijna klaar was wordt verder niet gesproken.
4. De granaten van het 128mm Maus-kanon zouden per stuk 70kg wegen: dit is sterk overdreven: wel was gewicht van de 150mm L/37-kanongranaten 70kg.
5. Verder beweert Brandsma, dat de beide Maus-typen door de Russen werden opgeblazen; dit is onjuist: ze werden in Kummersdorf door de Duitsers zelf vernietigd, vóórdat de Russen daar arriveerden.
6. Op pagina 72 wordt beweerd, dat de half-rups Sd.Kfz. 250 een vroege uitvoering is van het later zo bekend geworden Sd.Kfz. 251. Niets is minder waar: De Sd.Kfz. 250 en 251 zijn apart naast elkaar ontwikkelde voertuigen!

14.

7. Blz. 75: "De bruggelegger Valentine Mk II was een rechtstreekse ontwikkeling uit de Mathilda". Deze beide tanks zijn naast elkaar ontwikkeld, en de aangehaalde zin slaat dan ook nergens op.
8. Pag. 88 behandelt de bewapening van de Crusader. Als bewapening werd gevoerd een 40mm kanon met 2 mitrailleurs; Brandsma schrijft dan: "Als extra afweer werd een Besa-machinegeweer gevoerd". Waar hij echter deze derde mg vandaan haalt, is mij een raadsel.
9. De foto op blz. 90 heeft als bijschrift 'Comet', doch iedere tankhobbyist kan ontdekken dat het de afbeelding van een Cromwell is.
10. Op blz. 94 wordt een Daimler MkII afgebeeld met het onderschrift MkI. Verder worden drie series Humbers door elkaar heen gehaald: te onderscheiden zijn: A. De Humber Scout Car, MkI en II; B. Humber Light Reconnaissance Car MkI, II, III; C. Humber Armoured Car, MkI, II, III en IV.
11. Bij Rusland vinden we onder een foto van de T35 zware tank het onderschrift T28.
12. In de tekst daaronder staat, dat Rusland van Engeland 15 Independent tanks heeft gekocht; de realiteit is echter, dat er van dit type slechts één heeft (en nog) bestaan.
13. Op blz. 121 krijgt de foto van een BT-5(V) het onderschrift: BT-7!
14. Op blz. staat vermeld dat de voorloper van de T34, de T32 in produktie zou zijn geweest en zelfs aan de Spaanse Burgeroorlog deel zou hebben genomen; dit laatste lijkt een verkeerde vertaling van wat er over te lezen valt in John Milsom's boek: "Russian Tanks 1900-1970" op pag. 104. Hooguit hebben er 'enkele' prototypes rondgereden van de T32.
15. De M2A1 medium wordt op pag. 138 aangeduid als M2.

16. De Panther II is nimmer ingezet, in tegenstelling tot de bewering op blz.146.
17. Op blz.148 wordt onder een foto van de M8 75mm howitzer motor carriage gezegd: "Sherman chassis". Dit hoort een M5 chassis te zijn!
18. Slechts 2 Sherman varianten als vlammenwerpers worden op blz.149 genoemd. In werkelijkheid waren dit er tenminste 4: Adder, Salamander, Crocodile en Badger.
19. De M8 Greyhound pantserwagen is niet ontwikkeld uit de T17 Deerhound. De T17 was het prototype van de M6 Staghound en voor de M8 waren de prototypes T21, T22 en T23 ontwikkeld. Dit in tegenstelling tot de beweringen op pag.154. De daaruit ontwikkelde T26 is gestandariseerd als de M20 Armoured Utility Car, de commando-uitvoering van de M8.
20. In het volgende stukje haalt de schrijver vervolgens onder de titel M3/M5 White Wagon op grootse wijze de M3A1 White Scout Car en de vele types halfrupsen door elkaar.
21. Tenslotte wordt op de laatste pagina gezegd, dat de Staghound III een 75mm howitzer had. Dit is niet juist; wèl heeft er een prototype T17E2 bestaan met de toren van de M8 how.motor carriage 75mm, doch hiervan is enkel een prototype geweest.

Uit de inleiding is op te maken, dat de schrijver niet voor de specialisten dit boekje heeft geschreven. De vraag is: voor wie dan wel? Voor de niet-tank-hobbyist staan er zoveel termen in die in het geheel niet worden verklaard. Voor de wel-specialist blijkt uit bovenstaande punten dat er wel het een en ander aan schort. Het is jammer, dat als er eindelijk een boekje van Nederlandse origine verschijnt, het er een als deze moet zijn!

VRAAG en AANBOD.

-Frank Bergmans, [REDACTED], tel.:
[REDACTED], wil een groot aantal titels van
de hand doen:

The great tanks, Ellis+Chamberlain f7,50;
The Guinness Book tank Facts and Feats, Macksey:
f10,-; The Observers: Army vehicles Directory
to 1940, B.vanderveen:f10,-; Military Veh.Dir.,
from 1945, B.Vanderveen:f10,-; Fighting Veh.Dir.,
WOII, B.Vanderveen:f10,-; A source book of mili-
tary wheeled veh., B.Vanderveen:f5,-; Tanks and
other armoured fighting veh., B.T.White:f5,-;
Airfix Guide 17 British tanks WOII, Chamberlain
+Gander:f5,-; Pantservoertuigen WO2, Brandsma:
f7,50; Ned.mil.voertuigen-transport+tractie:Pop-
ta, en Schulten:f7,50;

Profile AFV Weapons:f0,50 per stuk:

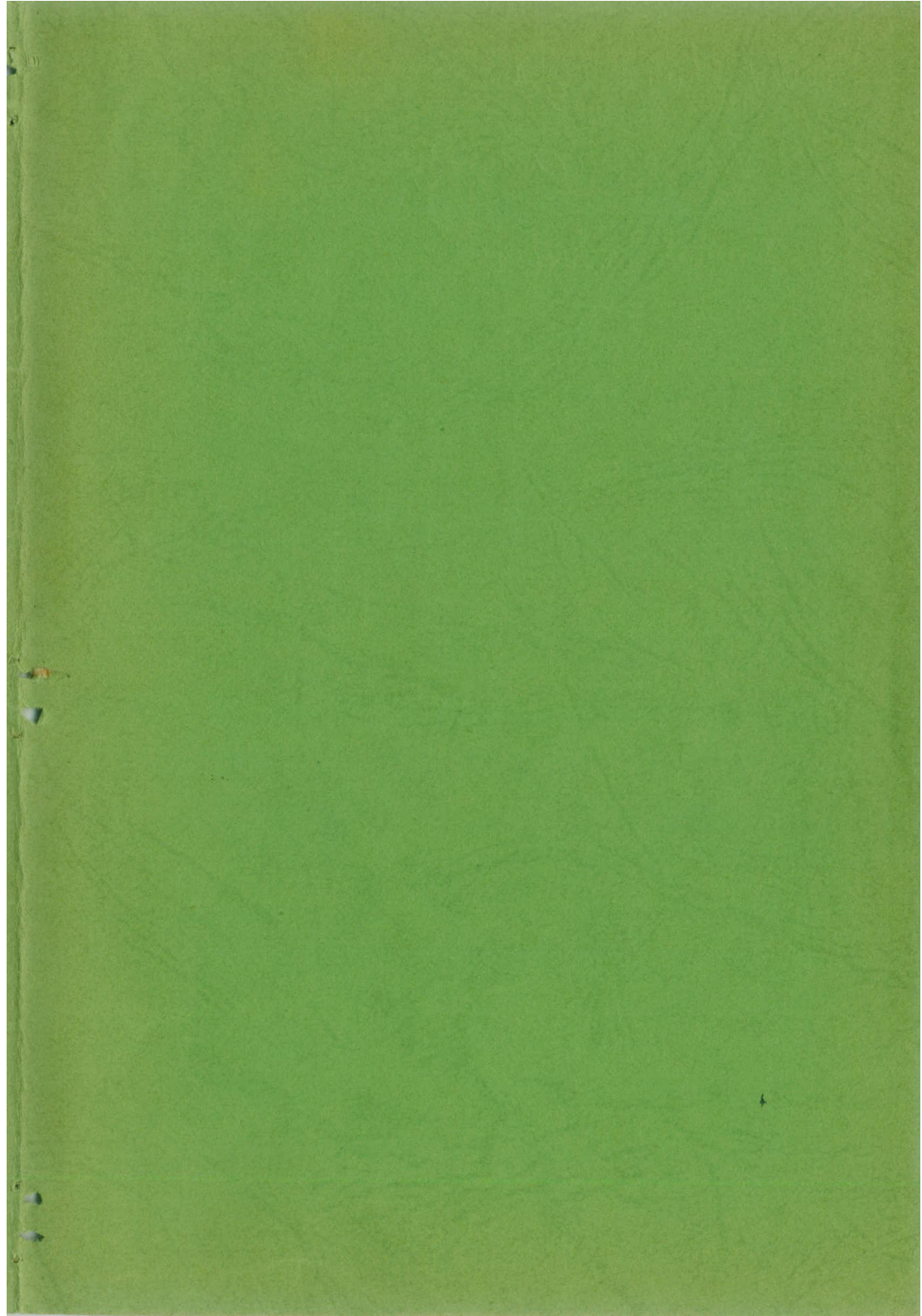
4 Light tanks M1-M5, 5 light tanks Mk I-VI;-21
armoured cars;-31 Australian Sentinel+Matildas;-
35 British ARV+Wheels, tracks, transporters;-39
Panhard armoured cars;-40 US armoured cars;-41
M103+M41;-42 Modern Swedish light arm.veh.;-65
PT76+variants.

MAFVA Tankette Vol.12no. 1 t/m6:f5,-; the RAC-
tankmuseum Bovington: f0,75 per stuk:-British
Tanks 1919-1939, Br.tanks 1946-1970, Br.armoured
cars 1900-1969, tanks of other nations:USA, USSR+
France.

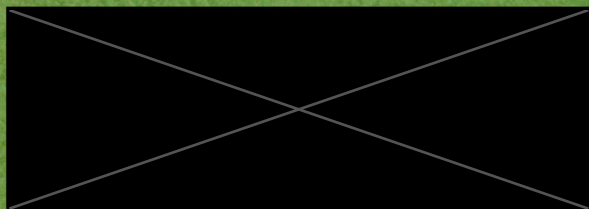
Voor f1,50 p/st.: TANKS, The Axis Powers: Germany,
Italy and Japan. Purnell's History of the WW:
Tanks at war '39-'45, German tanks '39-'45, Sov-
iet Ground+Rocket Forces, Weapons+Uniforms of the
USSR.

Voor f2,50: Plusproducties:Pantserwagens uit WO
I+II.

U kunt bovenstaand nummer bellen tussen
17.30 en 19.00 uur.

MW's Hardeveld

TWENOT

voor tankhobbyisten
postbus 357 - zwolle